

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/67/2023
Identifikačné číslo spisu:	6719010004
Dátum vydania rozhodnutia:	13.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6719010004.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Kostolanskej a sudcov JUDr. Petra Kaňu a JUDr. Jozefa Šutku v trestnej veci obvineného K. I. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona a § 127 ods. 4 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 13. novembra 2024, o dovolaní obvineného K. I. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. decembra 2022, sp. zn. 5To/115/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného K. I. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „súd I. stupňa“) bol obvinený K. I. uznaný vinným pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona, v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona a § 127 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona, na skutkovom základe, že:

v časovom období najneskôr od roku 2016 až do neskorých večerných hodín dňa 14. júla 2018 K. I. ako osoba žijúca v spoločnej domácnosti spolu so svojou biologickou matkou K. I., nar. XX. XX. XXXX, v obci A. v rodinnom dome č. p. XX, okres U., v stave po predchádzajúcej konzumácii alkoholických nápojov predovšetkým v priestoroch ich spoločného obydľia a jemu blízko prilahlých sa voči svojej matke K. I. s rôznymi časovými intervalmi opakovania, s rôznou intenzitou konania a rôznym spôsobom dopúšťal hrubého, bezohľadného a agresívneho správania sa a zaobchádzania, vyúsťujúceho z jej prvotného verbálneho vulgárneho osočovania a napádania (výrazmi že je kurva, suka, kurva mat'), do vyhrážania sa jej osobe (ubližením na zdraví, zbavením sa, odrezaním hlavy, zabitím) ako aj tým, že ak ho udá tak ona pôjde do basy, postupne prechádzajúceho až do jej fyzického napádania a útoku voči jej telesnej integrite (údermi a bitím päťami rúk do oblasti tváre, hlavy, chrbta a celého tela, kopaním, sácaním, strkaním, ťahaním za vlasy) a spôsobovania jej tak stavu fyzickej bolesti, psychických útrap a traumatického prežívania jeho agresie a útokov voči jej osobe, pričom takto konal až do času jeho zadržania policajnou hliadkou OO PZ Zvolen a takto konal aj v presne nezistený čas koncom mesiaca jún 2018 až začiatkom mesiaca júl 2018, kedy zaťal sekerou do dverí izby v rodinnom

dome, v ktorej býva, spáva a v tom čase sedela matka K. I., po otvorení dverí vošiel do vnútra izby a tu jej vulgárne nadával že je kurva mať, vyhrážal sa jej, že sa jej zbaví a viackrát ju päšťou ruky udel do oblasti tváre, v mesiaci júl 2018, pravdepodobne dňa 6. júla 2018, kedy matku K. I. udel päšťou ruky do oblasti tváre, chytil a hodil ju na posteľ, kde ju opakovane udielal päšťami do tváre, kopol do rebier, obúchal jej hlavu o stenu, a keď chcela z domu pred ním ujsť, tak uzamkol vchodové dvere na dome aby neodišla a neprivolala pomoc, v čase od 13. júla 2018 až do neskorých nočných hodín dňa 14. júla 2018, kedy bol v stave najmenej 0,76 mg/L alkoholu v dychu, kedy opakovane matke K. I. vulgárne nadával a útočil na ňu, že je suka, že jej hlavu odreže a vyhrážal sa jej, že ak ho udá, tak ona pôjde do basy, čím spôsobil svojej matke poškodenú K. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom A. č. XX osobné príkorie, traumy, opakované obavy o život a zdravie, so vznikom zmiešanej úzkostne - depresívnej poruchy, rôzne drobné a povrchové poranenia, modriny a odreniny v oblasti hlavy, tváre a na tele, ktoré boli priebežne ošetrované len samotnou poškodenou bez vyhľadania odbornej lekárskej pomoci jej osobou a fyzickými útokmi vykonanými v mesiaci júl 2018 jej spôsobil zranenie už aj lekársky ošetrené a to zlomeninu 8. rebra vpravo s minimálnym posunom úlomkov a viacnásobné pomliaždenie hlavy a tváre s dobou liečenia 4 týždne a práceneschopnosťou v trvaní 4 až 5 týždňov, ktoré konanie K. I. horeuvedené jeho biologická matka poškodená K. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom A. XX subjektívne pociťovala ako psychické a fyzické utrpenie a hrubé príkorie, s diagnostikovaným rozvinutým syndrómom týranej ženy.

Za to súd I. stupňa uložil obvinenému podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona, za použitia § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 46 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bol obvinený na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona bolo obvinenému uložené ochranné opatrenie - ochranné protialkoholické liečenie, ktoré sa podľa § 74 ods. 1 Trestného zákona vykoná ústavnou formou.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený priamo na hlavnom pojednávaní odvolanie, ktoré stručne odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním doručeným okresnému súdu 1. júna 2022, a to proti výrokom o vine a o treste. Následne odôvodnenie doplnil prostredníctvom svojho obhajcu ďalším písomným podaním doručeným okresnému súdu 4. augusta 2022, a to pre nesprávnosť výrokov napadnutého rozsudku o vine, o treste, ako aj o uložení ochranného opatrenia.

Na základe odvolania obvineného proti označenému rozsudku súdu I. stupňa Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 21. decembra 2022, sp. zn. 5To/115/2022, podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie obvineného K. I..

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal obvinený, prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Andreja Kováčika, advokáta v Banskej Bystrici, dovolanie a to z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku.

Obvinený v dovolaní uviedol, že sa v žiadnom prípade nestotožňuje s uznaním za vinného zo skutku podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a na § 127 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona. Okresným súdom uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov nepodmienečne je síce trestom uloženým na spodnej hranici trestnej sadzby ustanovenej za príslušný trestný čin, avšak týmto dovolaním namieta práve právnu kvalifikáciu skutku, pretože rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku.

Vzhľadom na konštatáciu súdu, že sa posudzovaného konania mal odsúdený dopúšťať voči poškodenej "v stave po predchádzajúcej konzumácii alkoholických nápojov predovšetkým v priestoroch ich spoločného obydľia a jemu blízko prilahlých" namieta závery znaleckých posudkov č. XX/XXXX a č. XX/XXXX vypracovaných na základe jeho ambulantného vyšetrenia súdnymi znalcami z odboru psychológie a psychiatrie v súvislosti s tým, že súdni znalci a ani súd sa podľa neho nevysporiadali s možným naplnením skutkovej podstaty trestného činu opilstva podľa § 363 odsek 1 Trestného zákona a ani s okolnosťou, či v čase spáchania skutkov bol obvinený v stave nepričetnosti, pričom poukázal na

konkrétne otázky položené znalcom a ich odpovede na tieto otázky. Poukázal na skutočnosť, že znalci v znaleckom posudku nepotvrdili a ani nevyvrátili hodnoverným spôsobom, či bol obvinený v čase skutku nepričetný, resp. či pri niektorom čiastkovom útoku od r. 2016 do 14. júla 2018 mohol byť v čase skutku nepričetný. V predmetnom znaleckom posudku sa znalci podľa jeho názoru žiadnym spôsobom nevyjadrujú k časovým obdobiam, v ktorých malo ku skutkom dochádzať, resp. sa zaoberajú len posledným skutkom zo dňa 14. júla 2018, čo má zo znaleckého posudku nepriamo vyplývať. Ostatné skutky, ktoré sa mu kladú za vinu od roku 2016, posudzované neboli. Vzhľadom na skutočnosť, že páchal skutky po predchádzajúcej konzumácii alkoholických nápojov, nie je vylúčené, že sa mohol od roku 2016 viac krát dostať požitím alkoholických nápojov do stavu nepričetnosti a tým naplniť svojím konaním základnú skutkovú podstatu trestného činu „opilstva“ podľa § 363 ods. 1 Trestného zákona, kde zákon ukladá použitie oveľa miernejšej trestnej sadzby (3-8 rokov).

K tomu dodal, že sa v priebehu prípravného konania, ako aj konania pred súdom, odmietol ku svojim činnom (vykonaným skutkom) priznať, pretože mu hrozil na základe nesprávnej právnej kvalifikácie vysoký trest (7 rokov nepodmienečne na dolnej hranici trestnej sadzby). Obvinený pred obhajcom vyhlásil, že ak by mu hrozil menší trest, kde by nehrozilo odňatie slobody na nepodmienečný trest v trvaní 7 rokov, určite by sa ku skutkom priznal, úprimne ich oľutoval a akceptoval trest v kratšom trvaní s podmieneným odkladom a skúšobnou dobou. Je presvedčený o tom, že ak Najvyšší súd Slovenskej republiky zruší dovolaním napadnutý rozsudok a vec vráti na ďalšie konanie, na hlavnom pojednávaní v postavení obžalovaného uskutoční vyhlásenie v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného zákona.

Ďalej uviedol, že v prípade, že by bol skutok právne kvalifikovaný podľa § 363 Trestného zákona ako trestný čin opilstva, tak poškodená podľa § 211 ods. 1 Trestného poriadku na konanie o takomto trestnom čine neudelila súhlas, čo zákon výslovne požaduje. Takýto prejav vôle poškodená vykonala 25. októbra 2018, ako aj vo svojich listoch napísaných obvinenému pred svojou smrťou, ktoré listy sa nachádzajú v súdnom spise a obvinený ich žiada vykonať ako riadny dôkaz. V nadväznosti na uvedené je toho názoru, že ak skutky mali byť správne posudzované ako trestný čin opilstva podľa § 363 ods. 1 Trestného zákona, z dôvodu absencie postupu podľa § 211 ods. 1 Trestného poriadku je tu daný dovolací dôvod aj podľa § 371 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku.

Obvinený dovolaním napáda právnu kvalifikáciu skutku vo vzťahu ku kvalifikovanej skutkovej podstate podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a na § 127 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona. Uviedol, že skutkov sa nemohol dopúšťať dlhodobo, pretože táto informácia sa zakladá výlučne na prvej výpovedi poškodenej, ktorá v šoku pri výsluchu dňa 15. júla 2018 v nočných hodinách pod vplyvom alkoholu, bezodkladne po incidente vypovedala o skutočnostiach, ktoré nemali žiadny súvis s incidentom zo dňa 14. júla 2018, pre ktorý bola predvolaná na výsluch, kedy uviedla, že konania sa obvinený mal dopúšťať od roku 2016. K tomu uviedol, že nebolo nijako preukázané, že konal protiprávne a to po dlhší čas, pretože v danom čase pracoval v zahraničí, na Slovensko dochádzal len sporadicky, pričom neboli termíny jeho údajných útokov na jeho matku súdom dostatočne a presne ustálené. Od roku 2016 do 14. júla 2018 nedochádzalo vždy dennodenne ku skutkom, ktoré sa mu kladú za vinu, resp. k iným hádkam a protiprávnemu konaniu. Jeho biologická matka K. I. mu akékoľvek zlé správanie voči jej osobe odpustila, nepriala by si, aby bol jej syn väzobne stíhaný a súdne trestaný za veci, ktoré sa stali medzi nimi. K tomu uviedol, že intenzita akéhokoľvek útoku z jeho strany na poškodenú bola nízka, a aby jednotlivé skutky boli posudzované ako páchané dlhodobo, sa vyžaduje dlhšie časové obdobie, a to aj viac ako tri roky.

Obvinený ďalej namieta výpoveď utajeného svedka, ktorým je podľa neho osoba K. J., 12 krát odsúdený recidivista, odsúdený na doživotie, s ktorým sa spoznal v ÚVV a ÚVTOS Banská Bystrica pri výkone väzby (sedeli spolu na cele). Tento mal podľa neho prístup k jeho písomnostiam (uznesenie o vznesení obvinenia, prepisy výsluchov), ktoré si prečítal, aby najskôr odsúdenému poradil, ale neskôr ho s nimi vydieral a použil proti nemu tak, že kontaktoval prokuratúru za účelom poškodenia K. I. a vypovedania ako utajený svedok. Je toho názoru, že je neúnosné, aby v právnom štáte konajúce súdy prihliadali na

túto výpoveď absolútne nedôveryhodnej osoby a opierali o jeho výpoveď paralelne vykonané dôkazy v prípravnom konaní, ku ktorým mal K. J. prístup na cele, na ktorej bol spoločne s ním. Je podľa neho nepredstaviteľné, aby jeho svedecká výpoveď bola v trestnom konaní posúdená ako dôveryhodná, a dokonca v zmysle odôvodnenia Krajského súdu v Banskej Bystrici za kľúčovú z hľadiska preukázania viny obvineného.

Obvinený namieta tiež nepreukázanie následkov jeho konania na poškodenú, nedostatočne presne špecifikované časové úseky, kedy malo ku skutkom dochádzať, nepreukázanie dlhodobosti tohto konania a nevykonanie všetkých dôkazov, t. j. nevykonanie obhliadky miesta činu t. j. spoločného obydlija s poškodenou v rodinnom dome A. č. XX, okres U., kde mal zaťat' sekerou do dverí na izbe poškodenej. Poukázal na to, že poškodená sama od seba pre skutkom zo dňa 14. júla 2018, ktorý podľa neho sám o sebe nenapĺňa žiadnu zo skutkových podstat' trestného činu uvedenú v trestnom zákone, nikdy nepodala na neho trestné oznámenie a nikdy sa žiadnym podaním ani len na obci nedomáhala svojej ochrany v súvislosti so spolužitím s obvineným v spoločnej domácnosti. Začatie trestného konania bolo podmienené incidentom zo dňa 14. júla 2018 privolaním polície jeho sestrou S. I.. Skutočnosti, ktoré uviedla vo svojom trestnom oznámení a následnej výpovedi po požití alkoholických nápojov, boli s najväčšou pravdepodobnosťou spleťou negatívnych zážitkov, ktoré zažila poškodená v priebehu celého života, bez akejkoľvek časovej špecifikácie. Vzhľadom na nevyhovujúci zdravotný stav poškodenej pri týchto úkonoch, ktorý mala zapríčinený dlhodobou konzumáciou alkoholu a taktiež konzumáciou alkoholu priamo pred skutkom dňa 14. júla 2018, čo potvrdili viacerí svedkovia, má za to, že tieto prvotné úkony a výpoveď poškodenej boli tímová práca orgánov činných v trestnom konaní, ktorí naviedli poškodenú a pri zapisovaní jej výpovedi a trestného oznámenia ju naviedli neprípustnými navádzajúcimi a kapióznymi otázkami na odpovede, ktoré sú uvedené v predmetných listinných dôkazoch. Výpoveď poškodenej z 15. júla 2018 bola vykonaná síce za prítomnosti psychologičky PhDr. K. H., PhD., avšak bez prítomnosti v tom čase už obvineného, resp. jeho obhajcu, bola teda získaná v rozpore so základnými zásadami trestného konania a nebola dodržaná kontradiktórnosť a s tým súvisiace právo obvineného na kladenie otázok a právo byť prítomný, resp. obhajca obvineného, pri úkone trestného konania. Tieto dôkazy podľa neho nemali čo robiť, z dôvodu porušenia práva na jeho obhajobu, vo vyšetrovacom spise a už vôbec nemali byť prehraté na hlavnom pojednávaní vo veci samej súdom. Má za to, že pri výpovedi poškodenej bolo porušené právo na obhajobu a nedodržané základné zásady týkajúce sa kontradiktórnosti trestného konania.

Je toho názoru, že orgány činné v trestnom konaní sa nadmerne a zaujato, až nad bežnú mieru, snažili predvolávaním rôznych svedkov napr. susedov, krčmárov, za každú cenu preukázať vinu obvineného za skutok, za ktorý mu bolo vznesené obvinenie a absolútne vôbec neprihliadali na dôkazy v jeho prospech. Má za to, že už v štádiu prípravného konania bolo vidieť zaujatosť orgánov činných v trestnom konaní voči nemu, pretože z objektívne získaných dôkazov sa mal skutok minimálne prekvalifikovať na menej závažný trestný čin. Ďalej uviedol, že aj keď jeho spolužitie s poškodenou nebolo ideálne a harmonické, staral sa o poškodenú, zabezpečoval jej všetky životné potreby od ubytovania, dreva na zimu, po nákupy potravín (zo zahraničia sa vracal každé tri mesiace). Skutočný problém a negatívny vplyv na poškodenú nastal až jeho umiestnením do väzby a to opakovane, hoci na to nebol podľa neho dôvod. Poškodenú negatívne ovplyvnilo jeho vzatie do väzby, keď začala ešte viac konzumovať alkohol a trápila sa, že jej jediný syn, ktorý sa z jej štyroch detí v podstate o ňu staral sám, nie je pri nej a možno ho už nikdy neuvidí. Takáto pretrvávajúca situácia viedla až ku smrti poškodenej v roku 2020, keď bol opätovne vzatý do väzby.

Následne opätovne poukázal na nedostačujúce ustálenie skutku najmä z hľadiska času jeho spáchania, pokiaľ ide o jednotlivé skutočnosti a okolnosti, a dal do pozornosti § 235 písm. c) Trestného poriadku a § 278 ods. 1 Trestného poriadku, z ktorých vyplýva, že skutok nemôže byť zamenený s iným a práve jeho náležitá špecifikácia má význam nielen z hľadiska jeho identifikácie, ale aj právnych účinkov, môže ísť napríklad o premlčanie trestného stíhania. V nadväznosti na to poukázal na § 22 ods. 13 Trestného zákona a § 10 ods. 15 Trestného poriadku s tým, že ak by skutok vyšiel najavo až na hlavnom pojednávaní, na základe v tomto štádiu vykonaného dokazovania, nemohol by o ňom konajúci súd rozhodnúť, pretože by išlo o porušenie tzv. obžalovacej zásady. Taktiež zdôraznil povinnosť vyplývajúcu

z § 2 ods. 10 Trestného poriadku a zároveň v tomto smere citoval rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 118/2014 a R 51/2016).

Ďalej uviedol, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by mal zaťat' sekerou do dverí izby v rodinnom dome, v ktorej bývali spoločne s poškodenou, pričom chýbalo najmä vykonanie ohliadky miesta činu a zabezpečenia príslušnej fotodokumentácii, najmä ak tvrdil, že tieto dvere boli poškodené už dlhodobo a nedali sa vôbec zamykať. Navyiac opätovne chýbala presná špecifikácia času a nebola zabezpečená ani zbraň, ktorou mal byť tento útok vykonaný. Ďalej namietal, že nedošlo k prevereniu a preukázaniu tohto tvrdenia uvedeného v skutku, a to aj previerkou výpovede na mieste či už obvineného alebo svedka, kde vypočúvaná osoba presne ukazuje jednotlivé miesta a objekty a zároveň popisuje a demonštruje určitú činnosť, ktorá sa mala na danom mieste stať.

Výpovede svedkov S. N., E. F., S. I., T. O., S. F. (rod. I.), S. J., S. I., ako aj svedkov K. D., E. J., C. N., C. C., Mgr. K. U., ale ani prehratie výsluchu svedkyne poškodenej K. I. zo dňa 25. októbra 2018 nepreukazovali a ani nepotvrdili skutočnosti uvedené v obžalobe, ktorých sa mal dopustiť. Žiaden z týchto svedkov nebol očitým a priamym svedkom takéhoto konania a žiaden z nich ani neuviedol, že by sa mal voči poškodenej správať dlhodobo násilnícky, týrať ju a ponižovať.

Jeho výpoveď, v ktorej spáchanie takýchto skutočností poprel, potvrdzovali najmä svedkovia E. F., S. F. a S. J., ktorí boli absolútne presvedčení o jeho nevine. Z výpovede svedkyne poškodenej zo dňa 25. októbra 2018 jednoznačne vyplýva, že táto poprela jeho akékoľvek agresívne konanie voči nej, a to aj v minulosti. Dôkazy vyznievajúce v jeho prospech výrazne spochybňujú, či sa vôbec stal skutok, pre ktorý bol stíhaný, najmä, ak jeho matka poškodená bola v minulosti týraná ich otcom, ktorý sa taktiež volal K. I., pričom v dôsledku jeho konania oni ako deti skončili v detskom domove. Poukázal na to, že poškodená bola sama odsúdená za obzvlášť závažný zločin, za ktorý jej bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov, z ktorého bola po vykonaní 10-ich rokov podmienene prepustená. Pohnutý život na nej zanechal psychickú traumu, pocit ublíženia a krivdy, ktoré jej spôsobil jeho otec a v takýchto zložitých prípadoch nebolo možné určiť presné časové obdobie, kedy trpela syndrómom týranej osoby a kedy sa jej psychické utrpenie skončilo. Poškodená si teda traumu a psychické problémy niesla so sebou po celý život, pričom počas výkonu väzby sa o ňu nikto z príbuzných nestaral a nekontroloval ju, následkom čoho v súvislosti s nadmerným požívaním alkoholických nápojov, zomrela. Jej minulosť a skutočnosti, ktoré musela prežiť počas celého života, mohli mať obrovský vplyv na závery znaleckých posudkov.

Má za to, že v trestnom konaní sa nepodarila preukázať jeho vina za skutky uvedené v obžalobe a existuje dôvodná pochybnosť o tom, či sa týchto skutkov vôbec mohol dopustiť, preto žiada prihladiť na zásadu trestného práva „v pochybnostiach v prospech páchatel'a" z dôvodu, že z vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní existujú dôvodné pochybnosti o jeho vine a spáchania skutkov výlučne ním.

Poukázal na to, že nesprávosti z hľadiska časových okolností obsahovalo už uznesenie o vznesení jeho obvinenia zo dňa 16. júla 2018, ktoré nekriticky prevzala aj obžaloba, konkrétne boli chybné uvedené dátumy, v ktorých sa mal dopustiť protiprávneho konania, nakoľko od 1. júla 2018 do 6. júla 2018 bol v Rakúsku, kde pracoval. V danom prípade ide predovšetkým o tvrdenie proti tvrdeniu, pričom žiadnymi relevantnými a hodnovernými dôkazmi nebolo doposiaľ preukázané, že sa protiprávneho konania voči poškodenej dopustil práve on. Taktiež nebolo preukázané, že by malo ísť o dlhodobé útoky, najmä, keď ku zraneniam poškodenej dochádzalo aj v čase, keď bol pracovne v zahraničí. Konflikty mohla zapríčiniť aj nadmerná konzumácia alkoholu poškodenou a jej kontakt s rôznymi osobami v obci v stave opitosti, ktoré mohli viesť k vzniku konfliktov, s ktorými nemá nič spoločné. Viackrát sa stalo, že poškodená ležala opitá na ceste a k jej zraneniam dochádzalo tiež nemotornosťou, spôsobenou takýmto stavom.

Navrhol, aby bolo prihladené na listinné dôkazy nachádzajúce sa v súdnom spise, napriek tomu, že tieto neboli vykonané ako dôkaz, a to korešpondencia medzi ním a poškodenou, ktorú napísala dňa 11. novembra 2019 a dňa 5. januára 2020, a z ktorej jednoznačne vyplýva jej túžba, aby sa vrátil domov,

keďže bol vo väzbe nevinne. Naopak, poukazovala na protiprávnu činnosť K. I. a S. I., ktorí by mali byť podľa nej zavretí, čo znižuje ich dôveryhodnosť.

Znalecké posudky a výsluchy znalcov v tomto trestnom konaní ako také nespochybňuje, avšak ani z nich vyplývajúce závery jednoznačne podľa neho nepreukazujú, že by práve on mal byť tou osobou, ktorá obžalobný skutok spáchala, pretože napr. poškodená si mohla spôsobiť zranenia sama alebo jej ich mohla spôsobiť iná, tretia osoba. Namieta, že znalkyňa z odboru psychológie PhDr. K. H., PhD. používala špecifickú odbornú terminológiu, ktorej porozumenie si vyžadovalo ďalšie štúdium, avšak napriek tomu tento dôkaz nemá až taký prínos na objasnenie a posúdenie psychologického rozpoloženia poškodenej, pretože ani ona nevedela určiť, či psychické následky poškodenej vznikli v príčinnej súvislosti s jeho konaním alebo s konaním inej, tretej osoby, a to už v minulosti. Opätovne zdôraznil, že poškodenú dlhodobo týral jej manžel a je až nereálne oddeliť a presne určiť čas, kedy poškodená vykazovala znaky psychickej traumy v dôsledku konania v minulosti a kedy jej bola eventuálne spôsobená ďalšia psychická trauma konaním v súčasnosti, pričom poukázal aj na skutočnosť, že poškodená bola v minulosti súdne trestaná, a to za obzvlášť závažný zločin, za ktorý jej bol uložený trest odňatia slobody nepodmienečne vo výmere 12 rokov.

Na základe uvedeného navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil porušenie zákona a súčasne podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok Okresného súdu Zvolen, sp. zn. 5 T/1/2019 z 30. mája 2022 vo výroku o vine a výroku o treste ako aj nadväzujúce rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5To/115/2022 z 21. decembra 2022 a v zmysle § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený písomným podaním z 10. januára 2024 doplnil dovolanie prostredníctvom obhajcu, v ktorom dovolaciemu súdu oznámil, že existujú skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol voči nemu s najväčšou pravdepodobnosťou spáchaný trestný čin zo strany utajeného svedka, ktorý voči nemu krivo vypovedal a finančne ho vydieral. K tomu ďalej uviedol, že podal na utajeného svedka trestné oznámenie z dôvodu, že tvrdenie o spáchaní trestného činu krivej výpovede a vydierania môže preukázať listinným dôkazom (listom jemu adresovaným od utajeného svedka zo dňa 4. decembra 2023, ktorý je prílohou tohto oznámenia), z ktorého má vyplývať, že utajený svedok pýta od neho peniaze, inak písať nič nebude na prokuratúru a súd a že s ním sa dá dohodnúť. Ďalší dôkaz o spáchaní trestného činu, t. j. prvý list od utajeného svedka doložil obvinený k trestnému oznámeniu a originál sa má nachádzať tiež v konaní na Okresnom súde Zvolen, v ktorom žiada obvinený o obnovu konania. Vzhľadom na uvedené žiada, aby dovolací súd prihliadol na predmetné skutočnosti, prípadne na závery trestného konania, ktoré inicioval trestným oznámením.

Súd I. stupňa v súlade s § 376 Trestného poriadku dovolanie obvineného K. I. doručil na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Zvolen, ktorej prokurátorka sa k nemu vyjadrila písomným podaním doručeným súdu I. stupňa 8. júna 2023.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry k obsahu dovolania obvineného uviedla, že v jeho podstatnej časti sa opakovane uvádza totožná argumentácia, subjektívne hodnotenia, nekritické postoje a tvrdenia obvineného, tak ako v rámci obhajoby obvineného deklarovanej počas celého trestného konania v tejto trestnej veci, vrátane jeho odvolania proti rozsudku Okresného súdu Zvolen pod sp. zn. 5 T/1/2019, pričom má za to, že s touto argumentáciou sa prvostupňový a následne odvolací súd vysporiadali v dostatočnom rozsahu a do dôsledkov.

Prokurátorka je toho názoru, že vina obvineného je objektívne preukázaná, jeho konanie je súdom zákonne právne posúdené, a súdom uložený trest ako aj ochranné opatrenie sú plne dôvodné a zákonné tak čo do druhu, ako aj výmery.

K spochybňovaniu konkrétnych dôkazov svedčiacich v neprospech obvineného, spôsobom obsiahnutým v dovolaní, sa vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia tak prvostupňový súd, ako aj

súd odvolací, na ktoré odôvodnenia súdnych rozhodnutí sa prokurátorka odvoláva. V priebehu trestného konania neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by obvineného zbavovali trestnej zodpovednosti za spáchaný skutok v zmysle ustanovení § 22 a nasledujúcich ustanovení Trestného zákona alebo zabráňovali jeho trestnému stíhaniu podľa § 9 Trestného poriadku, vrátane stavu jeho možnej (ne)príčetnosti. Jeho konanie právoplatne súd dôvodne kvalifikoval ako naplnenie zákonných znakov zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona v priamom úmysle. Je toho názoru, že nie je namieste právne posudzovanie konania obvineného ako trestného činu opilstva podľa § 363 ods. 1 Trestného zákona, pretože takéto právne posúdenie nemá oporu v žiadnom zo zabezpečených dôkazov. Samotná aplikácia návykových látok (alkoholických nápojov) obvineným v posudzovanom časovom období, lekárske diagnostikovaná závislosť obvineného na návykových látkach (alkoholických nápojoch), ich dlhodobé užívanie a zneužívanie obvineným, bolo v trestnom konaní dôkazne podložené a vyhodnotené vykonanými dychovými skúškami na alkohol, lekárske správy, výsluchmi svedkov a napokon ambulantným vyšetrením duševného stavu obvineného súdnymi znalcami a jeho zisteniami obsiahnutými v písomnom znaleckom posudku. Tieto dôkazy boli súdom riadne vykonané a to bez námietok, pripomienok, otázok či návrhov na ich doplnenie zo strany obvineného, pričom tieto skutočnosti boli premietnuté súdom dôvodne a zákonne do ukladania ochranného opatrenia obvinenému (ochranné protialkoholické liečenie), nie však do inej právnej kvalifikácie konania obvineného (§ 363 Trestného zákona). V priebehu trestného konania bolo súdom nariadené a procesne vykonané ambulantné psychologické vyšetrenie obvineného znalcom z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých, pričom z týchto vyšetrení obsiahnutých v písomných znaleckých posudkoch č. XX/XX a č. XX/XXXX, ktoré boli v konaní pred súdom vykonané ako dôkaz bez jeho námietok k ich obsahu a záverov vyplýva, že obvinený je osobou plne trestnoprávne zodpovednou a plne chápujúcou zmysel vedeného trestného konania, nevykazujúcou známky duševnej choroby alebo duševnej poruchy v pravom zmysle slova. Ďalej uviedol, že v dôsledku zistenej prostej simplexnej opilosti na hranici stredného stupňa a abnormnej afektívnej reakcie, mal v čase činu podstatne znížené ovládacie schopnosti, pričom jeho rozpoznávacie schopnosti boli zachované. Znalci navrhli uloženie ochranného protialkoholického ústavného liečenia, inú závislosť ako na alkohole nediagnostikovali.

K okolnostiam časovo predchádzajúcim a vecne súvisiacim s obvineným namietaným prvotným vypočutím, t. č. alebo nej poškodenej K. I. a teda k úkonom realizovaným v čase od 14. júla 2018 do 15. júla 2018 na základe telefonického oznámenia vyslanou službukonajúcou hliadkou PZ OO PZ Zvolen, a nadväzne konajúcimi subjektami vrátane OČTK, sa vzťahujú podľa obvineného ako dôkaz aj lekárska správa o ošetrení K. I. v čase o 23:38 hod. dňa 14. júla 2018 vykonanom v chirurgickej ambulancii Nemocnice Zvolen a. s. sekundárnym lekárom K. C. (č. l. 410), fotodokumentácia k viditeľným zraneniam na tele a tvári K. I. (č. l. 406-409), záznam službukonajúcej hliadky OR PZ Zvolen OPP OO PZ Zvolen č. XXXXXX z 15. júla 2018 (č. l. 470), výsluch člena službukonajúcej hliadky PZ T. O. (č. l. 272-276), z ktorých vyplýva, že v inkriminovaný deň prišla do miesta spoločného obydľia obvineného a poškodenej polícia na základe oznámenia vykonaného inou osobou ako poškodenou, kedy telefonát na políciu vykonala dcéra poškodenej a sestra obvineného S. I. dňa 14. júla 2018 a hliadka OO PZ Zvolen v čase o 21:42 hod. bola odoslaná preveriť skutočnosť, že K. I. je opitý, robí doma bordel a oni sa ho boja. Policajti komunikovali s oznamovateľkou S. I. a následne si všimli, že na tvári K. I. sú modriny. Táto až na otázky hliadky postupne uviedla, že ju bolia aj rebrá, že jej to spravil syn K. I. asi pred týždňom pod vplyvom alkoholu, pričom dodala, že keď si vypije je agresívny, bije ju, vyhráža sa jej, že ju zabije. Dôvod, pre ktorý uvedené neoznámila na políciu uviedla, že vždy keď ju syn napadol, vyhrážal sa, že pokiaľ zavolá políciu, tak ju zabije. K tomu ďalej uviedla, že v minulosti ju syn naháňal so sekerou po dome, sekeru skryla, bála sa že jej s ňou ublíži, poškodil s ňou dvere. Na základe uvedeného polícia zabezpečila jej lekárske ošetrenie a spísanie trestného oznámenia.

Zo záverov znaleckého posudku vypracovaného k následkom konania obvineného na fyzickom zdraví poškodenej vyplýva, že K. I. mala dňa 14. júla 2018 lekárske zadokumentované zranenia, ktoré pravdepodobne utrpela v časovom rozmedzí medzi 1. júlom 2018 a 10. júlom 2018, početnosť, umiestnenie a charakter zdokumentovaných podliatin je typický pre opakovaný útok inej osoby voči telesnej integrite poškodenej.

K snahe poškodenej neskôr tvrdiť, že zranenia si spôsobila sama buchnutím o stenu a pádom, znalec uviedol, že zlomenina rebra môže vzniknúť pádom, pričom na tvári mala ale poškodená známky opakovaného tupého násilia bez prítomnosti odrenín. Vzhľadom na uvedené mechanizmus opakovaného padania výlučne na tvár, považuje znalec za krajne nepravdepodobnú, pričom miernym pádom taká kombinácia zranení - ako bola u poškodenej - nevzniká. Na zlomeninu ôsmeho rebra postačuje jeden tupý úder, napr. kopnutie do oblasti pravého hrudníka. Ďalšie následky konania obvineného na poškodenej, pokiaľ sa jedná o následky na jej psychickom zdraví, boli taktiež predmetom znaleckého dokazovania. V rámci vyšetrovania bola na psychologické vyšetrenie svedka a poškodenej K. I. pribraná do konania ako znalec z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých PhDr. K. H., PhD., ktorá bola prítomná pri všetkých výsluchoch svedkyne a poškodenej K. I. vykonaných v tejto trestnej veci vyšetrovateľom PZ, vykonala ambulantné vyšetrenie svedkyne a poškodenej, na ktorom základe vypracovala predbežné odborné vyjadrenie (č. l. 352- 357) k znaleckému posudku, písomný znalecký posudok č. XXX/XXXX (č. l. 358-376) a následne bola ako znalec aj procesne vypočutá (č. l. 377-379) v prípravnom konaní ako aj v konaní pred súdom.

K tomu uviedla, že zo záverov psychologického posudku poškodenej vyplýva, že poškodená javí známky psychického a fyzického utrpenia, ktoré sa počas posledných štyroch rokov stalo až prijatou súčasťou jej života. Uvedené známky súvisia s konaním jej syna obv. K. I. voči nej a majú charakter týrania. Tieto závery znalkyňa potvrdila aj v konaní pred súdom. Zo záverov psychiatrického znaleckého posudku vyplýva, že poškodená je osobou týranou po stránke psychickej aj fyzickej. Diagnostikovaný bol u nej syndróm týranej ženy. U poškodenej boli konštatované známky miernej kognitívnej poruchy, t. j. úbytku rozumových a pamäťových schopností v dospelosti ako dôsledok organického poškodenia CNS - úrazu hlavy v minulosti a konzumácie alkoholu, bez známk procesuálneho duševného ochorenia, ktoré by choromyseľne ovplyvňovalo jej úsudkové schopnosti a kritickosť.

Ďalej uviedla, že pri výsluchu konanom dňa 22. októbra 2018 svedkyňa a poškodená K. I. okrem iného uviedla, že jej trestné oznámenie a prvotná výpoveď v tejto trestnej veci sa nezakladajú na pravde čo zdôvodnila tým, že ona je na hlavu, narozpráva hocičo a potom to ľutuje, pričom opakovane uvádzala a zdôrazňovala, že jej syn K. (teda obvinený K. I.) je nevinný. Za podanie trestného oznámenia môže jej dcéra S. I. (vypočutá v označenej trestnej veci ako svedok), napadnutie a zranenia, ktoré u nej boli zistené a diagnostikované pri ošetroaní lekárom, jej spôsobil S. I. (obyvateľ obce A.). Ten ju nahovoril aj na klamstvo, jej syn ju neohrozoval sekerou, len jej chcel opraviť dvere a už bol večer. Jej syn K. sa ničoho nedopustil, nevyhrážal sa jej, nenapadol ju, on je dobrý, pričom za všetko môže len alkohol. Opakovane sa snažila zdôrazňovať to, že jej syn obvinený K. I. nie je tou osobou, ktorá ju opakovane a dlhodobo verbálne a fyzicky napáda tak, ako to bolo uvedené v jej predchádzajúcej výpovedi a v trestnom oznámení. Na priamu otázku prečo tak konala, už logicky nevedela toto zdôvodniť inak ako prejavmi ľutosti, odbočovaním od témy a sebaobviňovaním. Napokon vyplynulo, že si s K. I. (v tom čase vo väzbe) dopisovala, posielala mu peniaze, taktiež ho osobne navštívila vo väzení v čase pred jej výsluchom a on jej sľúbil, že už bude dobrý. Opakovala, že chce, aby syn prišiel domov, má ho rada, je to jej syn a bola by rada, keby ho prepustili z väzby. Po zabezpečení korešpondencie poškodenej s obvineným ako listinných dôkazov vyplynulo, že jednoduchým spôsobom, primeraným jej schopnostiam, pri tomto výsluchu v zásade vypovedala tak, ako jej to obvinený výslovne napísal. Pri tomto úkone prítomná súdna znalkyňa z odboru zdravotníctvo - psychológia následne uviedla, že vierohodnosť tvrdení svedkyne a poškodenej interpretovať prežité udalosti bola aktuálne znížená. Kým v čase jej prvotnej výpovede vykonanej dňa 15. júla 2018, dokumentovanej za jej prítomnosti a aj na zvukový a obrazový záznam, poškodená popisovala vyšetrovaný skutok vierohodným spôsobom, kompatibilným s jej mentálnou úrovňou, symplicitou jej osobnosti a úrovňou jej rečového prejavu, pričom aj počas jej psychologického vyšetrenia nebola zistená tendencia klamať, nastúpilo postupné minimalizovanie opisov predmetného správania jej syna. V jej výsluchu konanom následne dňa 22. októbra 2018 je zjavná tendencia vedome klamať a eliminovať účelovo predmetné prvky v správaní jej syna s cieľom dosiahnuť synov návrat domov. Poškodená je ovplyvniteľná, hlavne svojim najbližším okolím v jej rodine, aj trestné oznámenie podala pod vplyvom svojej dcéry S. I.. Je nepochybné, že aj na zmene jej opisu vyšetrovaných skutkov sa významne podieľa vplyv jej detí, hlavne obvineného syna.

Postupné vyvíňovanie syna až k prenosu jeho skutkov na iné osoby (dcéra S. a známy S. I.) a preberanie celej viny za trestné konanie na seba, možno spájať s obrazom týranej osoby, ktorou sa poškodená javí byť. Je evidentné, že kontakt poškodenej s obvineným, tak písomný ako aj osobný, spôsobil zásadný zvrat v jej vyjadrovaní sa o vyšetrovaných skutkoch, takže zo psychologického hľadiska znalkyňa odporúča zamedziť kontakt obvineného s poškodenou, aby nedochádzalo k ďalšiemu masívnemu ovplyvňovaniu jej výpovede v prospech obvineného. Uvedené potvrdila znalkyňa aj v konaní pred súdom. Ako dôkaz boli zabezpečené fotokópie listu poškodenej obvinenému (č.l.167- 168) a korešpondencie (č. l. 250-253 vyš. spisu) určenej svedkom a poškodenou, z obsahu ktorých vyplynuli známky jeho cieleného pôsobenia za účelom dosiahnutia zmeny výpovede v čase pred výsluchom poškodenej konaným OČTK dňa 22. októbra 2018. Tieto z časti tiež korešpondovali s obsahom následne prednesenej výpovede poškodenou, kedy táto len jednoducho a naučene uvádzala skutočnosti napísané obvineným. Na č. l. 523 vyšetrovacieho spisu sa nachádza písomná informácia vyžiadaná z ÚVV a ÚVTOS Banská Bystrica k evidovaným kontaktom K. I. počas výkonu jeho väzby s inými osobami, z ktorej vyplýva, že sa v rozhodnom čase kontaktoval s osobami viacerých vo veci vypočutých svedkov, ako aj opakovane s osobou samotnej svedkyne a poškodenej (listinnou formou, telefonicky ako aj osobne) a konkrétne osobne aj s poškodenou K. I. dňa 3. septembra 2018 a 1.októbra 2018. Tieto boli súdom na hlavnom pojednávaní vykonané ako dôkaz. Nakoľko svedok a poškodená K. I. v čase po podaní obžaloby zomrela, súd následne zákonne vykonal vo vzťahu k jej výsluchom oboznámenie ich obsahu formou prehrania DVD nosičov, pričom k okolnostiam výsluchov bola vypočutá aj súdna znalkyňa, na týchto úkonoch vždy prítomná.

Prokurátorka konštatovala, že konanie K. I. bolo s poukazom na ustanovenia § 8 Trestného zákona, § 11 ods. 1 Trestného zákona, § 15 písm. a) Trestného zákona, § 19 Trestného zákona, § 122 ods. 10 Trestného zákona, § 127 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona a § 138 písm. b) Trestného zákona dôvodne právne posúdené súdom ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona. Obvinený K. I. ako biologický syn, a súčasne osoba žijúca v spoločnej domácnosti so svojou matkou poškodenou K. I., v priestoroch ich spoločného obydľia po dobu viac ako šesť mesiacov súvisle, plne si vedomý svojho konania sa voči svojej biologickej matke s rôznymi časovými intervalmi opakovania, s rôznou intenzitou konania a rôznym spôsobom dopúšťal cieleného a postupne sa stupňujúceho hrubého, bezohľadného a agresívneho správania sa a zaobchádzania, vyúsťujúceho z prvotného verbálneho napádania do čoraz početnejšieho a stupňujúceho sa fyzického útočenia voči jej telesnej integrite, spôsobovania jej stavu fyzickej bolesti, psychických útrap a traumatického prežívania jeho agresie a útokov voči jej osobe. Takto jej opakovane spôsoboval rôzne povrchové poranenia, škrabance, modriny, odreniny v oblasti hlavy, tváre a celom tele, ktoré boli priebežne ošetrované samotnou poškodenou bez vyhľadania odbornej lekárskej pomoci jej osobou a napokon už aj ujmu na zdraví vyžadujúcu si lekárske ošetrenie, dobu liečenia a PN u poškodenej nad sedem dní. Toto konanie K. I., ktorým objektívne prejavoval hrubší stupeň necitlivosti a bezohľadnosti, vyznačujúce sa trvalosťou, sústavnosťou aj opakovanými útokmi postupne sa stupňujúcej intenzity, poškodená biologická matka obvineného K. I. opodstatnene subjektívne pociťovala ako psychické a fyzické utrpenie a hrubé príkorie spôsobované jej vedomo a dlhodobo zo strany obvineného, za súčasného u nej diagnostikovania vzniku a rozvoja tzv. syndrómu týranej ženy ako následku vzniknutého v priamej príčinnej súvislosti s konaním obvineného.

S poukazom na horeuvedené považuje prokurátorka podané dovolanie za nedôvodné s tým, že navrhla, aby o tomto dovolaní bolo rozhodnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Súd I. stupňa predložil vec na rozhodnutie o dovolaní obvineného K. I. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 6. októbra 2023.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Konštatuje súčasne, že dovolanie obvineného spĺňa

podmienky uvedené v § 372 Trestného poriadku a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku.

Dovolací súd primárne pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia.

Z § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že najvyšší súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

V posudzovanom prípade obvinený uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. f) a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Jeho námietky vzťahujúce sa k výpovedi poškodenej a jeho návrh prihliadať na listinné dôkazy (súkromná korešpondencia obvineného a poškodenej), ktoré podľa neho neboli vykonané ako dôkaz v zmysle už vyššie uvedeného judikátu R 120/2012, subsumoval najvyšší súd pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Dovolací súd sa ďalej zaoberal konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený uviedol v písomných dôvodoch dovolania.

Obvinený namietal, že bolo porušené jeho právo na obhajobu, ku ktorému malo dôjsť tým, že výpoveď poškodenej z 15. júla 2018 bola vykonaná bez prítomnosti obhajcu obvineného, hoci už bol v postavení obvineného, t. j. namietal absenciu obhajoby pri prvotnom výsluchu poškodenej, tiež namietal, že poškodená bola počas výsluchu pod vplyvom alkoholu a orgány činné v trestnom konaní navádzali poškodenú na výpoveď sugestívnymi a kapcióznymi otázkami, a navrhol prihliadnuť na listinné dôkazy nachádzajúce sa v súdnom spise, hoci podľa jeho názoru neboli vykonané ako dôkaz, a to súkromnú korešpondenciu poškodenej a obvineného.

Dovolací súd zdôrazňuje súvislosť a vzájomnú previazanosť, resp. nadväznosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, v rámci ktorej dovolací dôvod upravený v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku má špeciálnu povahu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu

uvedenému v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, preto aplikácia dovolacieho dôvodu v zmysle písm. g) uvedeného ustanovenia má prednosť pred uplatnením dovolacieho dôvodu v zmysle písm. c) tohto ustanovenia.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Ako už bolo uvedené, k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru v dôsledku porušenia práva na obhajobu by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch, ktoré neboli kontradiktórne vykonané (pozri napr. Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESĽP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESĽP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESĽP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESĽP z 15. decembra 2011, Schatschaschwili proti Nemecku rozsudok ESĽP 2015).

Pri posudzovaní vplyvu použitia nekontradiktórne vykonaného dôkazu na celkovú spravodlivosť trestného konania sa vychádza z trojfázového testu - tzv. Al Khawaja test. V rámci testu sa zisťuje:

1. či neumožnenie výsluchu svedka bolo založené na dobrom dôvode,
2. či sporná výpoveď predstavuje jediný alebo rozhodujúci dôkaz,
3. či toto obmedzenie práva na kontradiktórnosť konania bolo vyvážené ďalšími faktormi, vrátane procesných opatrení využitých v konaní.

Vo všeobecnosti teda pri posudzovaní skutočnosti, či došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku - teda, že je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré tým, že neboli vykonané kontradiktórne, porušujú zásadným spôsobom právo na obhajobu, musí dovolací súd posúdiť:

- či pri zaobstarávaní a vykonaní dôkazu boli z hľadiska zabezpečenia práva na obhajobu dodržané a splnené všetky zákonné podmienky,
- či napadnuté rozhodnutie o vine a treste je založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na tomto dôkaze (dôkazoch),
- či existovali dostatočné procesné vyvažujúce opatrenia.

Vzhľadom na skutočnosť, že v dovolacom konaní na základe dovolania podaného obvineným nemôže dovolací súd skúmať hodnotenie dôkazov, prináleží mu preto iba posúdiť, či v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdy nižších stupňov založili výrok o vine výlučne alebo v rozhodujúcej miere na nekontradiktórnom dôkaze (teda označili dôkaz za jediný či rozhodujúci), alebo či výrok o vine odôvodnili aj inými dôkazmi, ktoré by boli na rozhodnutie o vine dostatočné, aj ak by do úvahy neboli brané nekontradiktórne zaobstarané dôkazy.

Obvinený v dovolaní namietal, že nekontradiktórna výpoveď poškodenej bola použitá na uznanie jeho viny, čím došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom.

Najvyšší súd poukazuje na stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 30/2010:

I. Obžaloba v trestnej veci môže byť opretá o výpovede svedkov a iné dôkazy vykonané pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia, prípadne pred oznámením uznesenia o vznesení obvinenia jeho vyhlásením (§ 206 ods. 1 Trestného poriadku), ak k ich vykonaniu došlo po začatí trestného stíhania „vo veci“ podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku.

II. Ak je ale výpoveď svedka jediným usvedčujúcim dôkazom alebo vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom, o ktorý chce prokurátor, ako nositeľ dôkazného bremena v konaní pred súdom, oprieť obžalobu, je nevyhnutné takého svedka vypočuť až po vznesení obvinenia (alebo svedka vypočutého pred týmto úkonom znovu vypočuť), a tak zachovať právo obvineného na obhajobu (právo na kontradiktórny postup). Výnimku z kontradiktórneho postupu predstavujú výpovede svedkov, ktoré majú v zmysle § 263 ods. 3 písm. b) Trestného poriadku charakter neodkladného alebo neopakovateľného úkonu; taký charakter majú aj výpovede svedkov mladších ako 15 rokov (§ 135 ods. 2 veta druhá Trestného poriadku).

III. Ak obvinený po vznesení obvinenia sám (prostredníctvom obhajcu) žiada zopakovať výsluchy iných svedkov, je na úvahe orgánov činných v trestnom konaní, aby po posúdení dôkaznej situácie vo veci rozhodli o potrebe vykonať kontradiktórny výsluch svedka. Na spravodlivé súdne konanie a na kritickú previerku výpovede svedka postačuje, ak je výsluch svedka vykonaný v prítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu v konaní pred súdom".

Z rozhodnutí okresného i krajského súdu vyplýva, že výsluch poškodenej bol vykonaný pred vznesením obvinenia, teda nie kontradiktórne, a následne bol na hlavnom pojednávaní prečítaný. Bol teda použitý ako dôkaz na uznanie viny obvineného. Zároveň však z rozsudkov súdu prvého i druhého stupňa vyplýva, že ako základ pre uznanie viny boli použité ďalšie svedecké výpovede, výpovede utajeného svedka, ako aj znalecké posudky a listinné dôkazy.

Výpoveď poškodenej nebol pri uznaní viny „kľúčový“, nejednalo sa o dôkaz, na ktorom by výlučne alebo v rozhodujúcej miere bol založený výrok o vine obvineného. Naopak, z odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch stupňov vyplýva, že na výrok o vine postačovali v zásade aj ostatné dôkazy. Ak by sa pri uznaní viny totiž nebrala do úvahy výpoveď poškodenej, stále by bolo preukázané, že obvinený sa trestného činu dopustil.

Najvyšší súd odhládnuv od vyššie uvedeného poukazuje na rozsudok z 15. novembra 2011 vo veciach č. 26766/05 a 22228/06 - Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému kráľovstvu, kedy Veľký senát Súdu rozhodol, že skutočnosť, že prvý sťažovateľ nemal v trestnom konaní možnosť vypočuť alebo nechať vypočuť obeť, ktorá proti nemu vypovedala v prípravnom konaní a následne zomrela, vďaka dostatočne vyvažujúcim faktorom kompenzujúcim obmedzenie práv obhajoby nedošlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) Dohovoru, i keď výpoveď bola rozhodujúcim dôkazom pre odsúdenie.

Výsluch poškodenej v prípravnom konaní z 15. júla 2018 pred vznesením obvinenia obvinenému po začatí konania vo veci bez prítomnosti obhajcu obvineného bol vykonaný zákonným spôsobom s poukazom na štádium konania a rovnako postup súdu spočívajúci v čítaní zápisnice z výsluchu na hlavnom pojednávaní podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku bol vykonaný v súlade so zákonom, pretože boli splnené podmienky na jej čítanie (o. i. úmrtie poškodenej) a nejedná sa o jediný usvedčujúci dôkaz - vid' vyššie citované R 30/2010), teda nemohlo v širšom zmysle dôjsť k porušeniu aj práva obvineného na obhajobu, tak ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odôvodnil obvinený.

Najvyšší súd konštatuje v zhode s argumentáciou vyjadrenou v písomných dôvodoch uznesenia krajského súdu, že dôkaz bol vykonaný v súlade s výnimkou z kontradiktórneho vykonania dôkazu pred súdom podľa § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku, pretože svedkyňa zomrela. Súd v tejto súvislosti nepochybil, keď vykonal takýto dôkaz. Krajský súd sa zaoberal aj hodnotením výpovede poškodenej čo do dôkazného významu, resp. faktoru usvedčenia obvineného a konštatoval, že s poukazom na svedecké výpovede, výpovede utajeného svedka, ako aj znalecké posudky a listinné

dôkazy, nie je predmetná výpoveď jediným a rozhodujúcim dôkazom usvedčujúcim obvineného a nepredstavuje dôkaz, ktorý by bol pre vyslovenie viny obvineného rozhodujúceho významu. Tu najvyšší súd považuje za potrebné zareagovať na nesprávne tvrdenie obvineného obsiahnuté v podanom dovolaní spočívajúce v tom, že výsluch poškodenej zo dňa 15. júla 2018 bol vykonaný v čase, keď bolo obvinenému už vznesené obvinenie, pretože z obsahu predloženého spisu je zrejmé, že tento bol vykonaný po začatí trestného stíhania a pred vznesením obvinenia obvinenému (16. júla 2018).

Pokiaľ ide o námietky obvineného vzťahujúce sa na výsluch poškodenej vykonaný 15. júla 2018 a to, že poškodená bola počas výsluchu pod vplyvom alkoholu a orgány činné v trestnom konaní navádzali poškodenú na výpoveď sugestívnymi a kapcióznymi otázkami, najvyšší súd konštatuje, že uvedené námietky vzhľadom na štádium konania výsluchu poškodenej (výsluch pred vznesením obvinenia po začaté konania vo veci) nie sú spôsobilé naplniť žiadny z dovolacích dôvodov. K tomu najvyšší súd dodáva, že obvinený uvedené nenamietal ani v odvolacom konaní.

K dovolacej námietke obvineného spočívajúcej v návrhu prihladiť na listinné dôkazy nachádzajúce sa v súdnom spise, ktoré podľa neho neboli vykonané ako dôkaz, a to súkromná korešpondencia poškodenej a obvineného, najvyšší súd uvádza, že predmetná korešpondencia obvineného a poškodenej bola vykonaná ako dôkaz ich prečítaním na verejnom zasadnutí krajského sudu 21. decembra 2022, kedy súd uznesením rozhodol o zamietnutí odvolania obvineného.

K ďalšej dovolacej námietke obvineného spočívajúcej v nevykonaní obhliadky dverí, do ktorých mal obvinený zaťat sekerou, najvyšší súd uvádza, že krajský súd riadne odôvodnil nevykonanie obhliadky dverí v rodinnom dome, pričom poukázal na odstup času a skutočnosť, že vykonanie tohto dôkazu by s určitosťou zásadným spôsobom nemohli zmeniť ustálenú dôkaznú situáciu, s prihladením na celkový rozsah a kvalitu doposiaľ vykonaného dokazovania.

Vo všeobecnosti k rozsahu dokazovania dovolací súd konštatuje, že súd vykonávajúci dokazovanie nie je viazaný návrhmi strán či ich názormi. Je výlučne na jeho zvážení, vykonanie ktorého z dôkazov má pre rozhodnutie veci podstatný význam, a vykonanie ktorého naopak nie je právne významné, keďže pre vydanie rozhodnutia nie je podstatné, koľko dôkazov je vykonaných, ale aká je ich dôkazná sila (argumenta ponderantur, non numerantur). Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá súvisí so zásadou, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

Dôkazy súdy hodnotia podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Žiaden dôkaz pritom nemá zákonom predpísanú dôkaznú silu a je len na hodnotiacej úvahe súdu, ako sa s dôkaznou hodnotou jednotlivých dôkazov vysporiada, ktoré bude považovať za relevantné (hodnoverné) a ktoré naopak za menej podstatné. Ak teda súdy nižšieho stupňa vyhodnotili výsledky dokazovania v zmysle zákona, v rozsahu a spôsobom, ktorý však nie je súladný s predstavami obvineného, nemožno takýto postup považovať za naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ani žiadneho iného dovolacieho dôvodu.

Dovolací súd dospel po vyhodnotení dovolacích námietok obvineného vo vzťahu k porušeniu práva na obhajobu k záveru, že tieto sú neopodstatnené.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho

ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb. Dikciou za bodkočiarkou sa vylučujú námietky skutkové, čo znamená, že nie je prípustné právne účinne namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdom I. stupňa a odvolacím súdom, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu (rozhodnutie č. 47 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 3/2014).

Z uvedeného vyplýva, že obvinený môže v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nie je oprávnený posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení a bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože ťažisko dokazovania sa uskutočňuje v konaní pred súdom I. stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd len pripomína svoju už dlhodobú súdnu rozhodovaciu činnosť, z ktorej je zjavné, že dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Z tohto pohľadu hodnotí aj skutočnosť, či skutok z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu. Správnosť a úplnosť zisteného skutku spôsobom ustáleným súdom, resp. súdmi v pôvodnom konaní v tzv. skutkovej vete odsudzujúceho rozhodnutia, nemôže skúmať a meniť.

Podstatou správnej právnej kvalifikácie, ktorej absenciu namieta obvinený, je však na opačnej strane zároveň tá imanentne súvisiaca právne - kvalifikačná skutočnosť, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Takáto situácia však v posudzovanom prípade nenastala.

Pokiaľ teda obvinený namieta pochybenia v skutkových zisteniach ustálených vo veci skôr činnými súdmi a v nimi vykonanom hodnotení dôkazov, spolu s tým sa domáha výlučne podstatnej zmeny skutkových záverov (prekvalifikovaniu skutku na trestný čin opilstva), čo by viedlo ku konštatovaniu, že stíhaný skutok naplňa znaky trestného činu opilstva, nie však trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby, a to napriek tomu, že súdy oboch stupňov dospeli k opačnému záveru.

Pre najvyšší súd je v konaní o dovolaní kľúčovým ustálenie skutku v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s uznesením odvolacieho súdu. Tam opísanému skutkovému stavu zodpovedá aj tam obsiahnutá právna kvalifikácia. Použitú právnu kvalifikáciu odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu.

Uvedené platí rovnako vo vzťahu k námietke obvineného, pokiaľ ide o ustálenie doby páchania trestného činu po dlhší čas a o námietku, že v obžalobe nie sú špecifikované časové úseky a konkrétne určené časy, kedy malo ku skutku dochádzať. K tomu najvyšší súd dodáva, že uvedenou námietkou sa zaoberal už odvolací súd.

K námietkam obvineného, že nebolo preukázané, aký negatívny dôsledok malo jeho konanie na poškodenú, najvyšší súd rovnako konštatuje, že sa jedná o skutkové námietky, avšak odhliadnuc od uvedeného poukazuje na to, že podľa dlhodobu ustálenej súdnej praxe (primerane R 20/1084) týraním zverenej alebo blízkej osoby v zmysle § 208 Trestného zákona sa rozumie také zlé nakladanie so

zverenou alebo blízkou osobou, ktoré sa vyznačuje hrubším stupňom necitlivosti a bezohľadnosti s určitým trvaním; nevyžaduje sa, aby u zverenej alebo blízkej osoby vznikli následky na zdraví, ale musí ísť o také konanie, ktoré týraná osoba pre jeho hrubosť, bezohľadnosť alebo bolestivosť pociťuje ako ťažké príkorie. K tomu najvyšší súd považuje za potrebné dodať, že spôsobenie následkov poškodenej bolo preukázané znaleckými posudkami.

Rovnako tak skutkového charakteru sú aj námietky obvineného, ktorými spochybňoval záver znalca o tom, že v osobe poškodenej ide o ním týranú osobu vysvetľujúc, že dlhodobé týranie spôsoboval poškodenej jej manžel, a preto nie je možné jednoznačne pričítať následky na psychickom zdraví poškodenej jemu, keďže opätovne ide o hodnotenie vykonaného znaleckého dokazovania. Skutkového charakteru sú i námietky obvineného, že znalci v znaleckých posudkoch nepotvrdili, ani nevyvrátili, či mohol byť obvinený v čase skutku nepričetný.

K dovolacej námietke obvineného, že je nepredstaviteľné, aby svedecká výpoveď utajeného svedka bola vyhodnotená ako dôveryhodná a v zmysle odôvodnenia krajského súdu označená za kľúčovú z hľadiska preukázania viny obvinenému a je neúnosné, aby v právnom štáte konajúce súdy prihliadli na takúto výpoveď podľa neho absolútne nedôveryhodnej osoby-recidivistu a opierali o jeho výpoveď vykonané dôkazy v prípravnom konaní, ku ktorým mal prístup na cele, na ktorej bol s obvineným, najvyšší súd uvádza, že výsluch utajeného svedka bol vykonaný na hlavnom pojednávaní kontradiktórnym spôsobom a vzhľadom k tomu, že predmetná námietka atakuje spôsob hodnotenia dôkazov súdmi nižšieho stupňa, nemôže byť relevantnou dovolacou námietkou v rámci tohto dovolacieho dôvodu.

Uvedenými námietkami sa obvinený v zásade dožadoval „iba“ iného hodnotenia vykonaných dôkazov podľa svojich predstáv, teda v zásade zmeny zisteného skutkového stavu vo svoj prospech, čo však dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku z už vyššie uvedených dôvodov nenapĺňa s tým, že okresný súd v dôvodoch svojho rozhodnutia doplnených o argumentáciu krajského súdu [odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (primerane napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/2005, III. ÚS 17/2018)] v zásade dostatočným spôsobom, ktorý nie je možné považovať za svojvoľný či arbitrárny, uviedol, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spracovával pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spracovával, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu.

Súdy nižšieho stupňa (ako to vyplýva z odôvodnení ich rozhodnutí a ako to bolo vyššie naznačené) dospeli k záveru, že vykonané dôkazy jednotlivo i v súhrne s ostatnými dôkazmi preukazujú, že obvinený poškodenú týral, pričom správnosť týchto úvah, ktoré nemožno považovať za svojvoľné alebo arbitrárne, najvyšší súd, ako to už bolo vyššie uvedené, nemôže skúmať a ani meniť, pretože by to odporovalo viazanosti dovolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdmi nižšieho stupňa [§ 371 ods. 1 písm. i), text za bodkočiarkou, Trestného poriadku].

Dovolanie svojím obsahom (vytýkanými chybami) pritom nezodpovedá uvedenému dovolaciemu dôvodu v týchto intenciách.

Vo vzťahu k zásade in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech obvineného), pretože má za to, že sa nepodarilo spoľahlivo preukázať jeho vinu, najvyšší súd dodáva, že uvedená zásada vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 Trestného poriadku, pričom jej použitie prichádza do úvahy len vtedy ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie, tento stav však v danej trestnej veci nenastal. Odhliadnuc od uvedeného najvyšší súd dodáva, že povaha uvedenej zásady je výlučne procesná, námietky s ňou spojené nie sú spôsobilé naplniť atribúty dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (k tomu viď

napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. júla 2013, sp. zn. 2Tdo/15/2013, alebo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. septembra 2015, sp. zn. 3Tdo/47/2015).

Uvedené námietky sú námietkami skutkového charakteru a tak ich dovolací súd nemohol v rámci dovolacieho konania podrobiť prieskumu, a ani akýmkoľvek spôsobom o správnosti záverov, ktoré urobili sudy nižšieho stupňa polemizovať.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak trestné stíhanie bolo vykonané bez súhlasu poškodeného, hoci jeho súhlas sa podľa zákona vyžaduje.

Vo vzťahu k uvedenému dovolaciemu dôvodu možno uviesť, že základ inštitútu súhlasu poškodeného spočíva v tom, že trestné stíhanie môže byť začaté a už v začatom trestnom stíhaní možno pokračovať len so súhlasom poškodeného, pričom sa to týka len taxatívne ustanovených trestných činov. Ide o naplnenie hmotnoprávnej podmienky. Ďalšou podmienkou pre uplatnenie práva poškodeného súhlasiť s trestným stíhaním je, že musí ísť o trestné stíhanie voči osobe, ktorá je vo vzťahu k osobe poškodennej takou osobou, voči ktorej má právo odoprieť výpoveď. Sú to príbuzní v priamom rade (predkovia a potomkovia), súrodenci, osvojitelia, osvojenci, manžel, druh a taktiež voči iným osobám v rodinnom alebo obdobnom pomere, ktorých ujmu by poškodená osoba pociťovala ako vlastnú (napr. švagrovstvo). Ide o naplnenie procesnoprávnej podmienky. Na tomto mieste sa však žiada uviesť, že predmetný skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone (t. j. trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby). Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, od ktorého následne obvinený odvíja aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku. Takáto situácia však v posudzovanom prípade nenastala, a preto s poukazom na uvedené najvyšší súd nezistil naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku a v tejto časti argumentáciu obvineného odmietol ako nedôvodnú.

Dovolací súd zistil, že chybami obvineným vytýkanými v dovolaní nebol naplnený žiadny z obvineným uplatnených dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. i), písm. f) Trestného poriadku.

Dovolací súd preto dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, t. j. preto že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, odmietol.

Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.